

არასატრიფო რეგულირება

პრეზენტაცია საქართველოს ენერგეტიკის და
წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული
კომისიისათვის

საქართველო, ბათუმი
2011 წლის აგვისტო

*ქუანგ ნგუიენი, იურიდიული განყოფილება
ჯეფ დეროუენი, აღმასრულებელი დირექტორი
ჯული როუნი, კენტუკის წყლის განყოფილება
კენტუკის კომუნალური მომსახურების მარეგულირებელი კომისია*



არასატარიფო რეგულირება: საკითხების ჩამონათვალი

- საზოგადოებრივი მოხერხებულობის და აუცილებლობის სერტიფიკატი
- გარემოსდაცვითი დანამატი
- შესწორებები საწვავზე
- მოთხოვნის მხარეს მართვა და რესურსების ინტეგრირებული გეგმები
- წლიური ანგარიშები
- ინსპექციები და მრიცხველების შემოწმება

საზოგადოებრივი მოხერხებულობის და აუცილებლობის სერტიფიკატი (CPCN) KRS 278.020 (1)

ძირითადი მომენტები:

- კანონი ზოგადია – კომისიის გადაწყვეტილების პარამეტრებმა დროთა განმავლობაში სახე იცვალა იურიდიული პრეცედენტების გამო
- განმცხადებელმა უნდ უჩვენოს შემოთავაზებული დანადგარის აუცილებლობა
- საწარმომ უნდა უჩვენოს, რომ მან განიხილია მიზანშეწონილი ვარიანტები
- დუბლირება და სახსრების ფლანგვა არ დაიშვება
- “ყველაზე დაბალი ფასის” პრინციპი პირდაპირ გამომდინარეობს წინა პუნქტიდან
- **CPCN-ის** გაცემა ნიშნავს, რომ მომავალში კომპანიას თანხის ამოღების საშუალება მიეცემა

გარემოსდაცვითი დანამატი KRS 278.183

- მიღებულია 1992 წელს - აძლევს ნახშირზე მომუშავე საწარმოებს ამოიღონ გარემოს დაცვით საქმიანობაზე გაწეული ხარჯები სრული სატარიფო საქმის განხილვის გარეშე - ძირითადი ფოკუსი ჰაერში გაფრქვევაზე კეთდება
- პროცესი სატარიფო საქმის წარმოების მსგავსია - უცხო პირების მონაწილეობა, გამოძიება, მოსმენები და ა.შ.
- გარემოსდაცვით მანდატებთან შესაბამისობის პრეზუმპცია
- საწარმოს ეძლევა გარემოსდაცვითი ხარჯების ტარიფების მეშვეობით ამოღების უფლება
- თუ შესწავლის გეგმა აქტივების მშენებლობას მოიცავს, საწარმოებს შეუძლიათ შესაბამისობის გეგმის ფარგლებში CPCN-ის მიღებაზე განცხადების შემოტანა

ებულება ელექტრო საწვავზე შესწორების შესახებ 807 KAR 5:056

- ყოველთვიურად მოხდეს საწვავზე შესწორების კალკულაციების გადახედვა
- 6 თვიანი და 2 წლიანი გადახედვა საქმეების
- ნახშირზე კონტრაქტების წარმოდგენა

შესწორებები შესყიდულ გაზზე

არ გამოიყენება რაიმე კონკრეტული კანონი ან რეგულაცია

- წარმოდგენა ხდება ადგილობრივი განმანაწილებელი კომპანიის ტარიფთან შესაბამისად
- ჩვეულებრივ წარმოდგენა ხდება ყოველკვარტალურად
- გადაწყვეტილებები ადგენენ საწარმოს მოსალოდნელ დანახარჯებს გაზზე, რომლების შეტანაც ქვითარში ხორციელდება

რესურსების ინტეგრირებული გეგმები 807 KAR 5:058

- გამოიყენება იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ყველა ელექტრ საწარმოს მიმართ, რომელსაც გჰენერაციის ობიექტი გააჩნია
- განცხადება IRP-ის შესახებ ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ უნდა იქნას შემოტანილი
- გეგმები მოიცავენ დატვირთვის პროგნოზებს, რესურსების საჭიროებას და ამ საჭიროებების დაკმაყოფილების გეგმებს
- აუცილებელია აგრეთვე მიწოდებს მხარეს და მოთხოვნის მხარეს გადაწყვეტების ჩართვა
- კომისიის თანამშრომლები აფასებენ გეგმებს და გამოსცემენ ანგარიშებს, მაგრამ კომისია არ ამტკიცებს ან არ უარყოფს IRP-ებს

მართვა მოთხოვნის მხარეს (DSM) KRS 278.285

- საწარმოებს შეუძლიათ გეგმების შემოთავაზება
- კომისიას არ აქვს DSM-ის მოთხოვნის უფლება
- პროგრამა შეიძლება მოიცავდეს "სმართ" მრიცხველებს, ენერგეტიკის დახმარების საშინაო პროგრამებს
- ხარჯ-ეფექტურობა
- IRP-სთან შესაბამისობა

მართვა მოთხოვნის მხარეს (DSM) KRS

278.285

- საპროგრამო ხარჯების ამოღება, სტიმულების ჩათვლით
- DSM-ის ხარჯების ამოღება შეიცავს აგრეთვე შემოსავლებს
- რამოდენიმე საწარმო ახორციელებს საცდელ პროგრამებს "სმართ" ქსელების დასატესტად, დღის პერიოდის ან მოთხოვნის საფუძველზე შემუშავებული ცვლადი სატარიფო სტრუქტურის პარალელურად

წლიური ანგარიშები KRS 278.230(3)

- დაახლოებით 300 წლიური ანგარიში
- ჩვეულებრივ თითოეული 25-დან 140 გვერდამდეა, საწარმოს ტიპის/კლასის მიხედვით
- შეიცავს ინფორმაციას მომსახურების რაიონების, გაყიდვების ტიპის, დანაკარგების, სამშენებლო პროექტების შესახებ, ისევე როგორც უამრავ სხვა ფინანსურ და საოპერაციო სტატისტიკას
- მიიღება მოთხოვნები გაფართოების შესახებ (30 დღის ინტერვალით, თუკი გაიცემა)

წლიური ანგარიშები KRS 278.230(3)

- დაახლოებით 200 წლიური ანგარიში ელექტრონულად შეივსება საწარმოების მიერ და ამობეჭდება პირდაპირ კომისიის ვებ-პორტალიდან ხდება
- დაახლოებით 100 წლიური ანგარიში წარმოდგენა იმ ანგარიშების ბლანკების შევსებით ხდება, რომლებსაც ჩვენ საწარმოებს დეკემბერში ვაწვდით. შემდეგ ჩვენ ყოველი ანგარიში ვებ-პორტალზე შეგვყავს პუნქტობრივად, რათა შეიქმნას ანგარიშის ელექტრონული ვერსია.

საწარმოების ტიპები, რომლებსაც მოეთხოვებათ ყოველწლიური ანგარიშის წარმოედგენა

FERC Form No. 1: ANNUAL REPORT OF MAJOR ELECTRIC UTILITIES, LICENSEES AND OTHERS

Form Approved OMB No. 4902-0029 (October 1973/000)

Item 1 ☐ An Initial (Original) Submission ☐ Resubmission No. _____
Item 2 ☐ An Original Signed Form ☐ Continued Copy

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

კერძო ელექტრ.
(132 გვერდი)

Rural Electric Cooperatives

ANNUAL REPORT
OF
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

სასოფ. ელექტრ. კოოპ
(38 გვერდი)

FERC Form No. 2
ANNUAL REPORT OF MAJOR
NATURAL GAS COMPANIES

Form Approved OMB No. 4902-0029 (October 1973/000)

Item 1 ☐ An Original Signed Form ☐ Continued Copy

Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

გაზის განმან. (A&B)
(138 გვერდი)

Class C and D Gas Utility

ANNUAL REPORT
OF
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

გაზის განმან. (C&D)
(24 გვ)

ANNUAL REPORT
OF
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

ადგილობრივი ბირჟ. მატ.
(32 გვერდი)

Water Companies - Class A & B

Annual Report
Of
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of Utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

კერძო წყალმომარაგება (A&B)
(44 გვერდი)

Water Companies - Class C

Annual Report
Of
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of Utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

კერძო წყალმ. (C)
(36 გვერდი)

Water Districts/Associations - Class A & B

Annual Report
Of
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of Utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

წყალმ. რაიონი / ასოგ.
(A&B) (40 გვერდი)

Water Districts/Associations - Class C

Annual Report
Of
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of Utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

წყალმ. რაიონი./ასოგ.
(C) (34 გვერდი)

Sewer

Annual Report
Of
Exact Legal Name of Reporting Utility

(Address of Utility)

TO THE
PUBLIC SERVICE COMMISSION
OF THE
COMMONWEALTH OF KENTUCKY

FOR THE CALENDAR YEAR ENDED DECEMBER 31, 20__

კანალიზაცია
(28 გვერდი)

ანგარიშები სრული საოპერაციო შემოსავლების შესახებ KRS 278.140

- კომისიის დაფინანსების მექანიზმი
- ყოველწლიურად ხდება 800-ზე მეტის წარმოდგენა; ჩვეულებრივ 1-დან სამ გვერდამდეა, საწარმოს ტიპის მიხედვით
- არ ხდება გაფართოების შესახებ მოთხოვნების წარმოდგენა საწარმოთა ტიპები, რომლებსაც მოეთხოვებათ ამ ანგარიშების წარმოდგენა:
 - კერძო ელექტროკომპანიები
 - სასოფლო ელექტროკოოპერატივები
 - გაზის განმანაწილებელი
 - ადგილობრივი ბირჟის მატარებელი
 - კონკურენტული ადგილობრივი ბირჟა
 - პეიჯინგი
 - მობილური
 - გრძელ მანძილებზე გადამზიდავი
 - ოპერატორის მომსახურების მომწოდებელი
 - კერძო წყალმომარაგების
 - წყალმომარაგების რაიონები
 - წყლის ასოციაციები
 - კანალიზაციის კომპანიები

ანგარიშები სრული საოპერაციო შემოსავლების შესახებ

წელი	ტრტიფი მილებზე	შეშმოსავლები
84-85	1.1088	\$3,295,333,156.76
94-95	1.599	\$4,332,601,635.55
04-05	1.726	\$6,462,071,441.41
05-06	1.670	\$6,835,693,045.51
06-07	1.643	\$7,662,630,092.29
07-08	1.706	\$7,622,802,343.26
08-09	1.603	\$8,107,700,217.04
09-10	1.538	\$8,453,608,026.09
10-11	1.583	\$8,214,621,735.10
11-12	1.529	\$8,501,910,252.17

ინსპექციები

ინსპექციის მიზანია იმის დაფიქსირება, რომ საწარმოს გააჩნია სისტემა, რომელიც ადასტურებს მის შესაბამისობას კომისიის წესებთან და კენტუკის შტატის კანონებთან.

ინსპექციები

- გაზი: სამ წელიწადში ერთხელ;
მაღალი რისკის მქონე საწარმოები -
უფრო ხშირად
- წყალი/კანალიზაცია:
წელიწადნახევარში ერთხელ
- ელექტრო: 2 წელიწადში ერთხელ
- ტელეკომ.: 2 წელიწადში ერთხელ

ელექტროენერგია





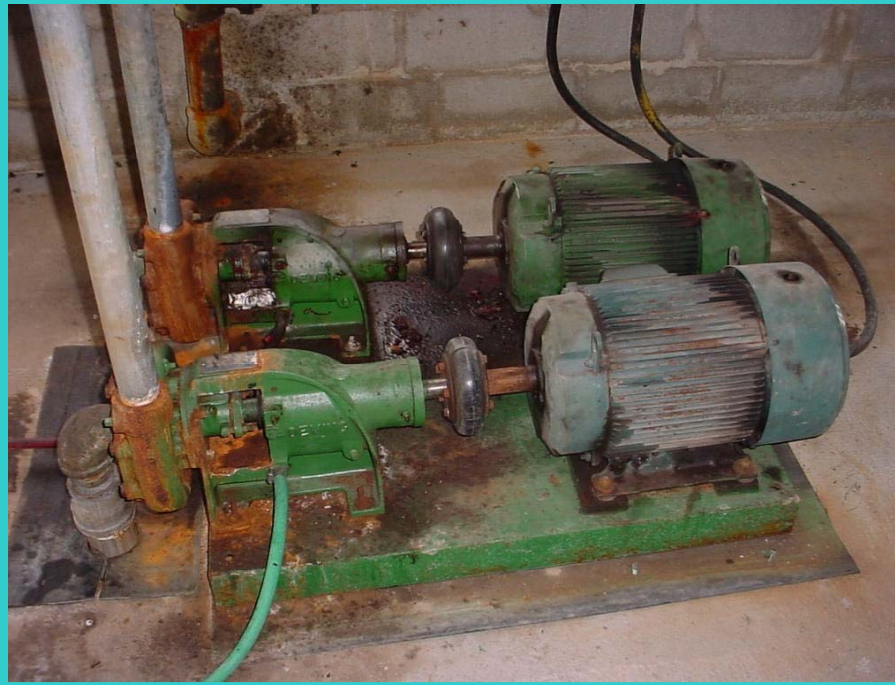


წყალმომარაგება



ეს?

თუ ეს?



This?



or This?

გაზი – შემთხვევების გამოძიება







მრიცხველების ტესტირება

- ხდება საწარმოს მრიცხველების შემმოწმებელი თანამშრომლების სერტიფიცირება შემთხვევითი და მუდმივი მრიცხველების სპეციალისტების ტესტირების საფუძველზე
- სტანდარტების შემოწმება და საწარმოს სტანდარტების სერტიფიცირება, მაგალითად აღჭურვილობის ტესტირების საფუძველზე
- მრიცხველების შესაბამისობის ტესტირება

სასმელი წყლის შემოწმება კენტუკის წყლის დეპარტამენტი

- სასმელი წყლის შემოწმებისას ფოკუსი კეთდება სისტემის შესაძლებლობაზე დააკმაყოფილოს გაწმენდილი წყლის ხარისხის სტანდარტები
 - ❖ ინსპექციები ყოველწლიურად ტარდება
- სანიტარული შემოწმებები უფრო ფართოა და მოიცავენ ტექნიკურ, მმართველობით და ფინანსურ შემოწმებებს
 - ❖ სამ წელიწადში ერთხელ

ენერგეტიკის დერეგულირება: კენტუკის პერსპექტივა

პრეზენტაცია საქართველოს ენერგეტიკის და
წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული
კომისიისათვის

საქართველო, ბათუმი
2011 წლის აგვისტო

*ქუანგ ნგუიენი, იურიდიული განყოფილება
კენტუკის კომუნალური მომსახურების მარეგულირებელი კომისია*



წანაცვლებ დერეგულირებისკენ

- პოლიტიკური და ეკონომიკური ძალების კომბინაცია
- საჰაერო ხაზების დერეგულირების კანონი 1978 წელს
- საბანკო აქტი გაუქმდა 1999 წელს
გაუქმდა გაყოფა კომერციულ და საინვესტიციო საბანკო საქმიანობას შორის
- ტელეკომუნიკაციების კანონი 1996 წელი
ადგილობრივ სატელეფონო კომპანიებს დაევალებათ საკუთარი ხაზების კონკურენტებისთვის დათმობა რეგულირებულ ფასებად

ბუნებრივი გაზის დერეგულირება

- გამოიწვია 1970-იანი წლების ენერგოკრიზისმა - მოტივი ფასების კონტროლის გაუქმების მეშვეობით ადგილობრივი წარმოების წახალისება იყო
- კანონი ბუნებრივი გაზის სფეროში პოლიტიკის შესახებ, 1978 წელი
- კანონი ბუნებრივი გაზის ჭაბურღილებზე კონტროლის გაუქმების შესახებ, 1989 წელი
- ჭაბურღილზე ფასების პროგრესული დერეგულირება; სრულად განხორციელდა 1992 წლისთვის
- ფედერალური კომისიის ბრძანება № 636 - შტატთა შორისი მილსადენები მხოლოდ ტრანსპორტირებისთვის გამოიყენება
- ბუნებრივი გაზი ამჟამად ბაზარზე იყიდება და ფასების დადგენა მოთხოვნის, მიწოდების და სხვა ეკონომიკური ფაქტორების საფუძველზე ხდება

ელექტროენერგიის სფეროს დერეგულირება

- კანონი კომუნალური საწარმოების მარეგულირებელი პოლიტიკის შესახებ, 1978 წელი (PURPA)
- კანონი ენერგო პოლიტიკის შესახებ, 1992 წელი (EPAAct 1992)
- ფედერალური ენერგომარეგულირებელი კომისიის გადაწყვეტილებები №№ 888 და 889

საკონკურენტო ბაზარი ენერგეტიკისთვის

- მომხმარებლის სრული არჩევანი
საცალო დონეზე
- ადგილობრივი "საკაბელო
მომსახურების" მონოპოლიის მიერ
დაშვება
 - ❖ ადგილობრივი საწარმო ფლობს და უვლის
განმანაწილებელ ქსელს
 - ❖ ბილინგი და სხვა მომხმარებელთა
მომსახურება ადგილობრივი საწარმოს მიერ
ხორციელდება

საკონკურენტო ბაზარი ენერგეტიკისთვის

- გადამცემ ხაზებს ელექტრო საწარმოები ფლობენ და უვლიან
 - ❖ რეგიონალური დამოუკიდებელი სისტემის ოპერატორი ახორციელებს ოპერაციებს და უზრუნველყოფს დაშვებას გადამცემ ქსელში
- საწარმოები, ელექტრობაზრები, ელექტროენერგიის დამოუკიდებელი მწარმოებლები და სხვანი ერთმანეთს ელექტროენერგიის მიწოდების სფეროში კონკურენციას უწევენ

დერეგულირების პროპონენტები

- სარგებელს აძლევს მომხმარებლებს, უფრო მცირე ფასების და ფართო არჩევნის გამო
- ფასები უფრო უახლოვდება საქონლის და მომსახურების წარმოების ღირებულებას, ვიდრე სხვა საბაზრო გარემოებების შემთხვევაში
 - ❖ ფასები ალბათ დაეცემოდა, რეგულირებული ფასები რომ ერთეულზე ფასთან შედარებით მაღალი ყოფილიყო
 - ❖ თუმცა, ფასები შეიძლება გაიზარდოს, ტუკი რეგულირებული ფასები წარმოების ღირებულებაზე დაბალი რომ იყოს

კენტუკის გამოცდილება

- 200 წელს ელექტროენერგიის სექტორის რესტრუქტურიზაციაზე მომუშავე სპეციალურმა ჯგუფმა დადო რეკომენდაცია, რომლის მიხედვითაც, კენტუკის არ უნდა ეცადა თავისი ელექტროენერგიის სექტორის რესტრუქტურიზაცია
- ჯგუფმა, სხვა გარემოებებთან ერთად, დაადგინა, რომ:
 - ❖ არ არსებობს არანაირი მიზეზი, რომლის გამოც კენტუკის სწრაფი რესტრუქტურიზაციის განხორციელება უღირდეს
 - ❖ რესტრუქტურიზაცია დროთა განმავლობაში ელექტროენერგიის ტარიფების უფრო ძლიერ ცვალებადობას გამოიწვევს

დერეგულირების მიმოხილვა

- 2000 წლისათვის 24 შტატმა დაიწყო რესტრუქტურიზაცია საბითუმო კონკურენციის უზრუნველყოფის მიზნით
 - ❖ 8 შტატმა, მათ შორის კენტუკიმ, არაფერი მოიმოქმედა რესტრუქტურიზაციის მიმართულებით
- გარდამავალი პერიოდის შემსუბუქების მიზნით, რესტრუქტურიზაციის განმმახორციელებელ შტატებს უწევდათ:
 - ❖ საწარმოების მიერ გენერაციის აქტივების დივესტირების მოთხოვნა ან წახალისება, რათა მოეხდინათ გენერატორებს შორის კონკურენციის წახალისება
 - ❖ მიცათ საწარმოებისთვის დივესტიციების ხარჯების სრულად ან მთლიანად მომხმარებლებისგან ამოღების საშუალება
 - ❖ შემოეღოთ გარკვეული პერიოდით გაყინული ტარიფები, რათა დაეცვათ მომხმარებლები ფასების ზრდისაგან, სანამ კონკურენცია ძალას მოიკრებდა და მოხდებოდა დანახარჯების ანაზღაურება

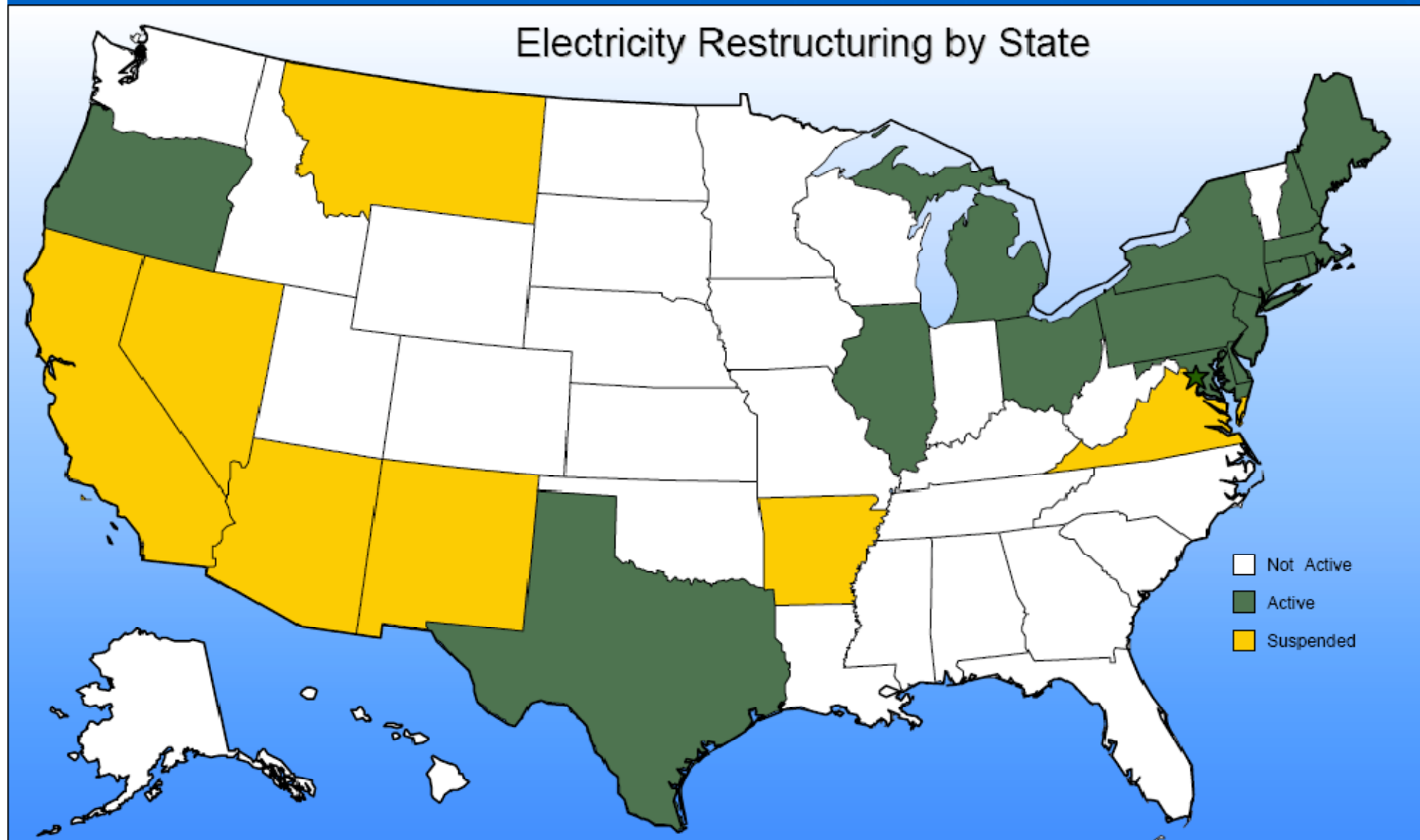
დერეგულირების მიმოხილვა

- ამ დღემდე საცალო კონკურენციის შექმნის მცდელობები, ძირითადად, წარუმატებელი აღმოჩნდა
- 2002-დან 2006 წლამდე საშუალო ფასები 21%-ით გაიზარდა რეგულირებულ შტატებში და 36%-ით დერეგულირებელ შტატებში, სადაც ზღვრულ ფასებს ვადა გაუვიდა
 - ❖ კალიფორნიის ენერგოკრიზისი
 - ❖ მერილენდი 70%
 - ❖ ილინოისი 65%

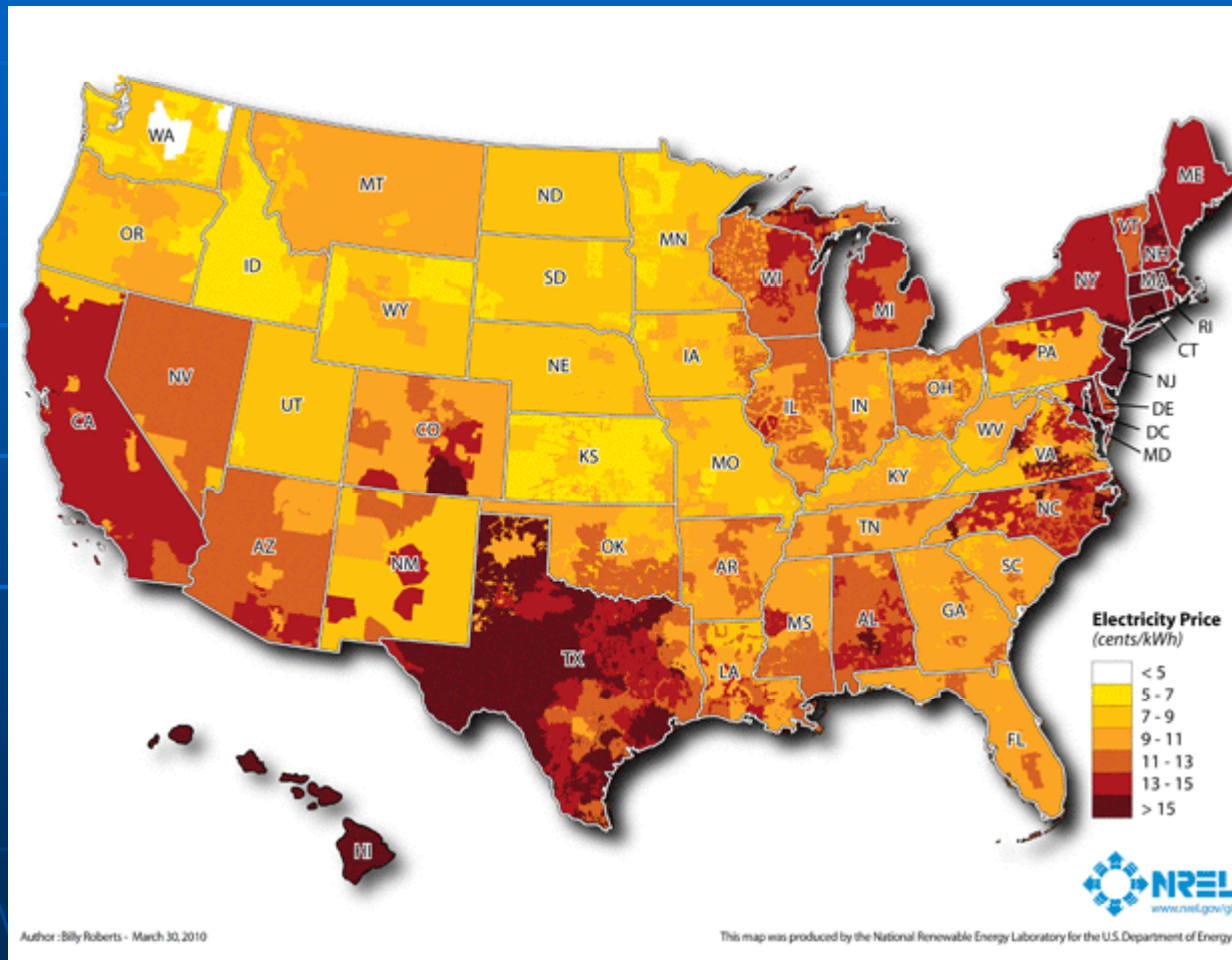
დერეგულირების მიმოხილვა

- საწვავის ფასების ზრდა
- მიწოდების არასაკმარისობა
ზრდადი მოთხოვნის
დასაკმაყოფილებლად
- საბაზრო მანიპულაციების სპექტრი
- 7-მა შტატმა ამჟამად შეაჩერა
თავისი რესტრუქტურირაცია და
განიხილავს რეგულირებად
სტრუქტურაზე დაბრუნების
შესაძლებლობებს

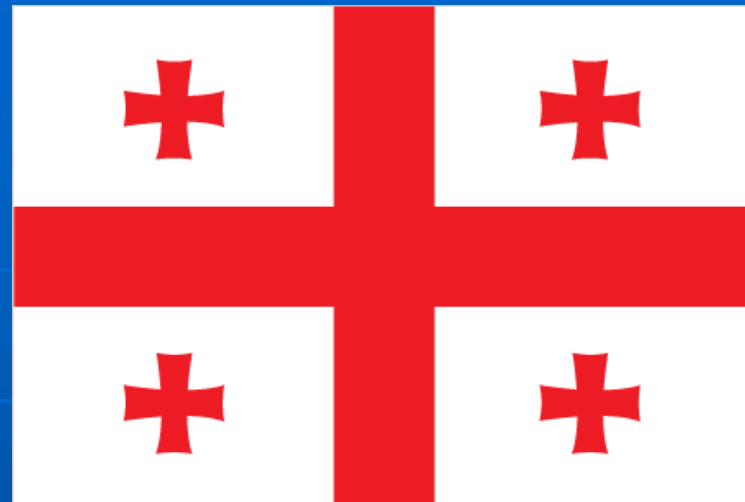
დერეგულირების სტატუსი



ელექტროენერგიის ფასები ა.შ.შ.-ში



შეკითხვები?



დიდი მადლობა

THANK YOU